

Gyventojų pajamų mokesčio lengvata mokantiems savanoriško pensijų kaupimo įmokas (deklaruojant 2015 m. ir 2016 m. mokestinių laikotarpių pajamas)

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) 21 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo metinių pajamų gali atimti per mokestinį laikotarpį, t.y. per kalendorinius metus sumokėtas pensijų įmokas į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje, turimus pensijų fondus ir tokiu būdu sumažinti apmokestinamąsias pajamas.

1. Kas gali pasinaudoti lengvata?

Lengvata gali pasinaudoti tik nuolatinis Lietuvos gyventojas, t.y. gyventojas, kuris:

- tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje turi nuolatinę gyvenamąją vietą, arba
- kurio asmeninių, socialinių arba ekonominių interesų buvimo vieta tą mokestinį laikotarpį yra veikiau Lietuvoje negu užsienyje, arba
- kuris tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje ištiesai arba su pertraukomis išbuvo 183 ar daugiau dienų.

Kas laikomas nuolatiniu Lietuvos gyventoju, plačiau paaiškinta GPMĮ 4 straipsnio komentare, kuris paskelbtas VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt).

2. Kas negali pasinaudoti lengvata?

Lengvata negali pasinaudoti nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuris mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniais metais) gavo:

- vien neapmokestinamųjų pajamų ir (ar)
- pajamų vien iš veiklos, vykdomos turint verslo liudijimą ir (ar)
- vien pajamų, kurios apmokestinamos, taikant 5 proc. pajamų mokesčio tarifą.

3. Kieno naudai mokamoms įmokoms taikoma lengvata?

Iš nuolatinių Lietuvos gyventojų metinių pajamų gali būti atimamos sumokėtos pensijų įmokos į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų turimus pensijų fondus, jeigu pagal pensijų kaupimo sutartį naudos gavėjai kaupimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojų sutuoktinis,
- iki 18 metų ir vyresni neįgalieji vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis,
- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia).

Taigi lengvata taikoma, kai naudos gavėjas pensijų įmokų mokėjimo metu yra pats gyventojas arba toks asmuo, kuris teisės aktų nustatyta tvarka įmokų mokėtojo atžvilgiu turi sutuoktinio, vaiko, įvaikio, globotinio (rūpintinio) statusą ir atitinka kitas įstatyme nustatytas sąlygas. Tuo atveju, kai naudos gavėjas atitinkamą statusą įgyja per metus, tai nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo metinių pajamų gali atimti naudos gavėjo naudai nuo tokio statuso įgijimo datos sumokėtas įmokas.

4. Į kokius fondus sumokėjus įmokas, būtų taikoma lengvata?

Lengvata taikoma, sumokėjus į savanoriškus pensijų kaupimo fondus (t.y. III pakopos pensijų fondą).

5. Kur įsteigtiems pensijų fondams taikoma lengvata?

Lengvata taikoma:

- įmokoms, sumokėtoms į Lietuvos Respublikoje įsteigtus pensijų fondus;
- įmokoms, sumokėtoms į Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje įsteigtus ar kitaip organizuotus pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų turimus pensijų fondus.

Europos ekonominės erdvės valstybėms priklauso 28 Europos Sąjungos valstybės narės (Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Didžioji Britanija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija, Vokietija, Kroatija) ir Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija.

6. Ar taikoma lengvata gyventojams, mokantiems įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondą?

Nuolatiniais Lietuvos gyventojams, mokantiems įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondą (I pakopos pensijų fondas) arba kaupiantiems Valstybinio socialinio draudimo įmokų dalį kituose pensijų kaupimo fonduose (II pakopos pensijų fondas), lengvata netaikoma.

7. Kas gali įmokas į pensijų fondus atimti iš pajamų?

Per kalendorinius metus sumokėtų įmokų į pensijų fondą sumą iš savo tų metų pajamų gali atimti gyventojas, kuris faktiškai mokėjo įmokas, jeigu įmokų mokėjimo metu tenkinamos visos kitos GPMĮ 21 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytos sąlygos

8. Ar galima atimti visą sumokėtų įmokų sumą?

Bendra visų GPMĮ 21 straipsnyje nurodytų atimamų išlaidų (t.y. gyvybės draudimo įmokų, įmokų į pensijų fondus, mokėjimų už studijas, palūkanų už kreditą būstui įsigyti,) suma negali viršyti 25 proc. apmokestinamųjų pajamų, kurioms taikomas 15 proc. pajamų mokesčio tarifas, sumos, apskaičiuotos GPMĮ 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, atėmus 16 straipsnio 1-5 punktuose nurodytas sumas:

- neapmokestinamąsias pajamas;
- pajamas, apmokestintas įsigijus verslo liudijimą;
- leidžiamus atskaitymus, susijusius su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu, GPMĮ 18 straipsnyje nustatyta tvarka;
- per mokesčinį laikotarpį parduoto ar kitaip perleisto nuosavybėn ne individualios veiklos turto ir individualios veiklos turtui priskirto nekilnojamojo pagal prigimtį daikto įsigijimo kainą ir su to turto ar daikto pardavimu ar kitokiu perleidimu nuosavybėn susijusias išlaidas GPMĮ 19 straipsnyje nustatyta tvarka;
- metinį neapmokestinamąjį pajamų dydį (MNPD) ir metinį papildomą neapmokestinamąjį pajamų dydį (MPNPD).

Apmokestinamųjų pajamų apskaičiavimo tvarka paaiškinta GPMĮ 16 straipsnio komentare, kuris paskelbtas VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt).

9. Kaip pasinaudoti lengvata?

Gyventojas, norėdamas pasinaudoti lengvata, turi pateikti metinės pajamų deklaracijos GPM308 formą ir prie jos pridėti priedo GPM308L formą „Gyventojo apmokestinamąsias pajamas mažinančios išlaidos“. Priedo GPM308L formos laukelyje L1 gyventojas nurodo kodą 4.

Deklaracijos ir jos priedų formos patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) viršininko 2009 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. VA-96 „Dėl metinės pajamų deklaracijos GPM308 formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo ir tikslinimo taisyklių patvirtinimo“

Įsidėmėtina, kad priedo GPM308L formos L3 laukelyje gyventojas įrašo asmens, kurio naudai ar už kurį buvo sumokėtos įmokos į pensijų fondą, asmens kodą. Jei įmokas į pensijų fondą gyventojas moka savo naudai, jis L3 laukelio nepildo.

10. Kokiais dokumentais gali būti pagrįsti įmokų į pensijų fondus mokėjimai?

Pensijų fondų įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai:

- pensijos sutarties originalas arba kopija;
- įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai (kvitai, mokėjimo pavedimai ir pan.), turintys privalomus apskaitos dokumentų rekvizitus;
- pensijų fondo išduotas laisvos formos dokumentas, patvirtinantis įmokų gavimą.

11. Ar reikia pateikti sumokėjimą patvirtinančius dokumentus kartu su deklaracija?

Ne, nereikia. Tačiau įmokų sumokėjimą patvirtinančių dokumentų originalus arba jų nuorašus, patvirtintus notarine tvarka, privaloma saugoti ne trumpiau kaip 10 metų po ataskaitinio mokesčio laikotarpio metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo. Taip nustatyta GPMĮ 35 straipsnio 1 dalyje. Sumokėjimą patvirtinantys dokumentai pateikiami mokesčių administratoriui paprašius.

12. Kada reikia pateikti deklaraciją?

Metinę pajamų deklaraciją reikia pateikti iki kalendorinių metų, einančių po mokesčio laikotarpio, už kurį deklaracija yra teikiama, gegužės 1 dienos.

13. Kam ir kokiais būdais galima pateikti užpildytą deklaraciją?

Metinė pajamų deklaracija ir jos priedai pateikiami per VMI prie FM elektroninio deklaravimo sistemą (<http://deklaravimas.vmi.lt>) arba gali būti pristatyta į bet kurią apskrities valstybinę mokesčių inspekciją (toliau - AVMI): įteikta tiesiogiai AVMI darbuotojui, atsiųsta paštu į AVMI jų skelbiamais adresais arba į VMI prie FM Deklaracijų tvarkymo skyrių adresu: Neravų g. 8, 66257 Druskininkai.

Informaciją apie deklaracijų pildymą ir teikimą elektroniniu būdu galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje (adresu deklaravimas.vmi.lt).

14. Papildoma informacija

Išsamią informaciją apie pensijų įmokas mokantiems asmenims taikomą lengvatą galima rasti GPMĮ 21 straipsnio komentare, kuris paskelbtas VMI interneto svetainėje adresu: www.vmi.lt) arba dėl konsultacijų galima paskambinti trumpuoju tel. Nr. 1882 (Mokesčių informacijos skyrius).